

GP

Gemenskap & påverkan

NUMMER 3, SEPTEMBER 2018
MEDLEMTIDNING FÖR FDUV OCH DUV-FÖRENINGAR

TEMA: MÖTEN

Väl mött på
sommarläger

Sidan 23

Katja möter arbets-
livet på lika villkor

Sidan 9

Möten som ger
familjerna kraft

Sidan 14

Trygga möten
på internet

Sidan 17

Innehåll

- 3 Ledare: Gott resultat förutsätter ett gott grundarbete
- 4 Kurser och evenemang
- 7 Ny webbsajt lanserad för anhöriga
- 8 Ny lättläst muminbok
- 9 **Katja har fått möta arbetslivet på lika villkor**
Katja Nygårds mamma ville att hennes dotter skulle få möta världen på lika villkor trots sin funktionsnedsättning. Det har hon fått göra. I över 20 år har hon jobbat på Hakalax daghem.
- 12 Siktet inställt på samsyn inom funktionshinderfältet
- 14 **Möten som ger familjerna kraft**
Att få ett barn med funktionsnedsättning anstränger ofta hela familjen och ställer den i en särskild position jämfört med andra familjer. Behovet av stöd är enormt och det behovet vill FDUV möta med projektet Familjen i centrum.
- 17 **Lärum tipsar: Trygga möten på internet**
Att kunna röra sig på internet är både viktigt och roligt i dagens samhälle, men innebär också en del risker. Lärums pedagog ger tips på vad det är bra att tänka på.

20 LÄTTLÄST

- 20 Möten med vänner och musik på Bandläger
- 23 Minnen från sommarens läger
- 27 Idrottskarneval
- 30 Det är roligt att hålla kontakt med vänner på internet

32 FÖRENINGSGRUPP

27

20

23

Gott resultat förutsätter gott grundarbete

Gemenskap & påverkan är FDUV:s tidning som berättar om intressanta företeelser och senaste nytt inom funktionshinderområdet, särskilt sådant som berör svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning. Tidningen skickas till alla DUV-medlemmar. Den hette tidigare Gula Pressen.

Nästa nummer utkommer vecka 48. Skicka material senast 31.10.

Respons och material:

gp@fduv.fi eller per post till
Tidningen Gemenskap & påverkan
FDUV
Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 Helsingfors

Ansvarig utgivare:

Lisbeth Hemgård

Redaktionssekreterare:

Matilda Hemnell

Redaktionsråd:

Henrika Mercadante
Maria Österlund
Susanne Tuure
Matilda Hemnell

Layout och ombrytning:

Linnéa Sjöholm

Pärbild:

Marie Spåra och Elin Johansson.

Foto: Eleonore Nordgren

Adressförändringar:

Tfn (09) 434 23 60
E-post: hanna.sipilainen@fduv.fi

Upplaga: 2 600

Tryckeri: Grano,
Vasa 2018

Denna varma sommar har vår familj njutit av god gemenskap. Vi har varvat ner, lyssnat på varandras tankar och tillåtit oss ”att inte göra någonting alls”. Den filosofin har både barn och vuxna mått bra av. Vi vill bära med oss detta att ge varandra tid också nu i höstens ekorrhjul med jobb, skola och andra uppdrag.

Vår ena dotter fick för sig att måla om sitt rum. Det gav mig en påminnelse om vikten av att göra ett gott grundarbete. Gammal tapet ska tas bort, det ska spacklas och slipas omsorgsfullt och gränserna för färgen ska skyddas av målartejp. Först då allt detta är gjort kommer färgnyansen till sin rätt.

Det finns paralleller till vår nationella social- och hälsovårdsreform. Tidigt slogs fina målsättningar fast: Minskade skillnader i invånarnas hälsa och välmående, en mer jämlik vård och tillgång till service, integrering av vårdtjänster, senare också ökad valfrihet och bromsad kostnadsökning. De målsättningarna – färgen – är det inget fel på.

Men det finns stora problem med grundarbetet. Istället för att åtgärda det som är otidsenligt försökte regeringen reparera det som inte var sönder. Det blir krävande att spackla fram en stabil bas på den grunden. Det är också oklart exakt vem som omfattas av vad. Om färgen – de goda målen – träffar individer ojämnt, blir slutresultatet inte gott. Vi som inte hör till majoriteten glöms lätt bort om beredningen inte är tillräckligt grundlig.

Nu, då tidtabellen för reformen förlängts finns det tid för svenskspråkiga organisationer och sakkunniga att bättra på grundarbetet. Vi bör granska vad som är gammalt/saknas, vilken organisationsform som möjliggör bästa inflytande och service, samt att de fina målen faktiskt gäller alla. Det kräver att alla parter modigt granskar framtida behov av service. I det viktiga grundarbetet bidrar FDUV med gedigen sakkunskap, tydlig och konstruktiv dialog. Vi kan se fram emot en färgstark höst, då det ännu går att påverka hur framtidens vård och service ska se ut!

Mikaela Björklund, ordförande
Foto: Sofia Jernström

Kurser och evenemang

20.9 KL. 18–20 I MALAX / 27.11 KL. 18–20 I HELSINGFORS

Informationskväll om serviceplanering

Vad är serviceplanens innehåll och syfte och hur är det bra att förbereda sig inför den? Under kvällen behandlar vi också lagen om självbestämmande för personer med intellektuell funktionsnedsättning och vikten av delaktighet i planeringsprocessen.

Diskussionen i Malax leds av **Camilla Forsell**, koordinator för FDUV:s familjearbete i Österbotten och **Susanne Tuure**, sakkunnig inom boendefrågor och påverkansarbete. Diskussionen i Helsingfors leds av **Maria Balk**, koordinator för FDUV:s familjearbete i södra Finland och **Linda Rex**, sakkunnig i intressepolitiskt arbete.

Mera information och anmälan senast 13.9: camilla.forsell@fduv.fi, 040 673 96 95 / 20.11: maria.balk@fduv.fi, 040 523 18 46.

2.10 KL. 9–16 I HELSINGFORS MÄSSCENTRUM

#påhenvägen – seminarium om bostads- och grannskapsnätverk

Ett eget personligt hem är inte en självklarhet för alla. Många unga med särskilda behov bor i ett grupphem eller i en boendeenhet, trots att de med hjälp av tillräckligt stöd skulle klara sig på egen hand i ett eget hem. Kom med och hör hur man kan utveckla mångsidiga boende- och servicelösningar för unga med särskilda behov i åldern 18–29 år. Mera information: nina.normann@fduv.fi, 040 508 51 10.

4.10 OCH 29.11 KL. 10–17
PÅ HUVUDBIBLIOTEKET I VASA

Kurs för läsombud

Ett läsombud är en person som jobbar inom special- eller äldreomsorgen och har som en av sina arbetsuppgifter att hjälpa klienterna med läsning. LL-Center ordnar nu i samarbete med huvudbiblioteket i Vasa en tvådagarskurs för nya läsombud.

På kursen får du konkreta tips och råd för högläsningen, information om lättlästa böcker och annat lämpligt material och om vilka goda effekter läsningen kan ha i omsorgsarbetet.

Pris: 120 euro. Mera information och anmälan senast 17.9: veronica.andersson@ll-center.fi, 040 620 38 55.

#påhenvägen -seminarium 2.10.2018

Så här förverkligar du ett bostads- och grannskapsnätverk

Tid: 2.10.2018, 08:30–16:00
Plats: Helsingfors Mässcentrum, Kokoustamo

Program:

- Vad är bostads- och grannskapsnätverk?
Susanna Hintsala, Kehitysvammaliitto
- Bostads- och grannskapsnätverk i Skottland,
John Dalrymple, Neighbourhood Networks
- Exempel från kommuner och på god praxis
- Mänskliga rättigheter inom boende,
Minna Verronen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- Om finansiering och utveckling av boendetjänster
Jarmo Lindén, ARA

Seminariespråket är finska och engelska, en del tolkas till svenska. Seminariet är gratis.

Anmäl dig senast 13.9.

- Tilläggsinformation och anmälan:
www.ara.fi/pahenvagen-seminarium

Logos for ara (Arvostus- ja tukikeskus), Kehitysvammaliitto, and FDUV (Finnish Developmental Disabilities Association).

26.10 KL. 13–17 PÅ HANAHOLMEN I ESBO

Etikseminariet Rätt till (ett gott) liv

Vem har rätt till liv, vad är ett gott liv och vad har den allt mer exakta fosterdiagnostiken för konsekvenser för människan och samhället? FDUV väjer inte för de svåra frågorna, men utlovar heller inga enkla svar. Välkommen på vårt etikseminarium där vi fördjupar oss i frågor kring fosterdiagnostik, människovärde och människosyn.

Talare är **Charlotta Involstad Malmgren**, genetisk vägledare och initiativtagare till Svenskt nätverk för information kring fosterdiagnostik, **Carolin Ahlvik-Harju**, forskare i teologisk etik, **Tuire Ulmanen**, barnmorska, **Mark Niemi**, förälder och **Jonas Helgesson** som har en cp-skada och är författare, föreläsare och ståuppkomiker från Sverige. Foto: Sofia Jernström

Efter seminariet ordnas verksamhetsledare **Lisbeth Hemgårds** 60-årsmottagning. Seminariet ordnas i samarbete med Hanaholmen och Kyrkans central för det svenska arbetet. Mera information och anmälan senast 12.10 på fduv.fi/kalender. Seminariet är avgiftsfritt.

27.10 KL. 9–16 PÅ NORRVALLA I VÖRÅ

Familjekursen Vardagskraft

Välkommen på en familjehelg med fokus på att hitta kraft i vardagen. Under familjekursen får ni ta del av föreläsningar, kamratstöd, lek och rekreation. Målgruppen är familjer som har barn med intellektuell funktionsnedsättning i skolåldern.

Kursen är avgiftsfri. Mera information och anmälan senast 17.9: camilla.forsell@fduv.fi, 040 673 96 95.

30.10 KL. 10–16 I HELSINGFORS / 14.11 KL. 10–16 I VASA

Kurs i att skriva lättläst

Vad gör en text lättläst? Hur skriver man lättläst? På LL-Centers kurs går vi igenom grunderna för vad du kan tänka på för att göra din text lättare att förstå. Vi bekantar oss också med riktlinjer för layout och bilder i lättläst material. Ta med dig en dator för skrivövningar.

Mera info och anmälan senast 23.10 / 7.11: carina.fronden@ll-center.fi.

Foto: Sofia Jernström

10-11.11 KL. 15.30 PÅ HOLIDAY CLUB I TAMMERFORS

Familjekursen Tillsammans är vi starkare

Välkommen med på en familjekurs för familjer där det finns ett barn eller en ungdom med en sällsynt intellektuell funktionsnedsättning. Även misstanke om en sällsynt diagnos räcker.

Diagnosen kanske varierar men vardagens utmaningar och frågeställningar kan ändå likna varandra. Under familjekursen får ni ta del av föreläsningar, kamratstöd, lek och rekreation. **Maria Hintze** från Folkhälsans genetiska klinik medverkar.

Kursen är avgiftsfri. Mera information och anmälning senast 3.10: maria.balk@fduv.fi, 040 523 18 46.

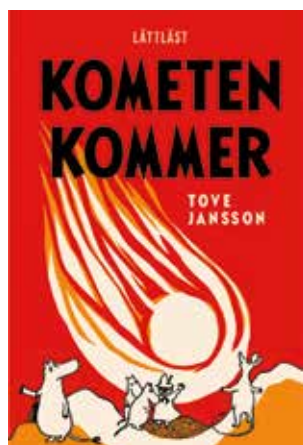
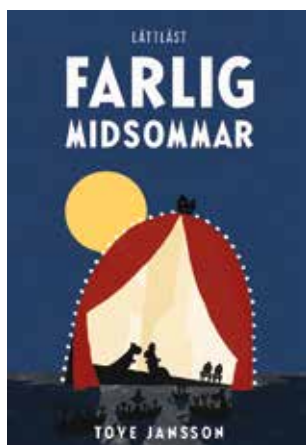
Foto: Sofia Jernström

Nya evenemang och uppdaterad information hittar du i vår webbkalender på fduv.fi/kalender.

Lättlästa Muminböcker

LÄRUM
FÖRLAGET

Tove Janssons
Farlig midsommar,
Kometen kommer och
Trollkarlens hatt
återberättade av
Jolin Slotte.

Lättläst språk är enklare än standardspråk både vad gäller ordförråd, uppbyggnad och innehåll. Lättläst, som ibland också kallas LL, riktar sig till personer som har svårt att läsa eller förstå standardspråk.

Beställ via shop.larum.fi,
forlaget@larum.fi eller 040 653 97 76!
Pris: 18 euro/st.

Ny webbsajt lanserad för anhöriga

FDUV:s projekt *Mer än ords* webbsajt för anhöriga och professionella som arbetar med familjer med barn med funktionsnedsättning har lanserats. Ni hittar den på webbadressen meranord.fi.

Här har vi sammanställt ett hundratal föräldrars önskemål om vilken information de skulle ha behövt strax efter att deras barn fått en diagnos. Vi fortsätter att fylla på med information under hela året. Också anhöriga som är gamla i gamet eller som kämpar för att få en utredning av barnet kommer att kunna hitta värdefull information på sajten.

Därtill hoppas vi att professionella som ger diagnoser eller stöder föräldrar söker sig till sajten. Via video och citat berättar anhöriga vad man bör tänka på när man ger föräldrar besked eller tar upp oro för ett barn på dagis, i skolan eller vid barnrådgivningen. Vilken information och vilket stöd behöver de då?

På sajten kan du läsa andra föräldrars tankar strax efter diagnosen, få ett hum om vem som gör vad i Svenskfinland, kanske titta på en video om vikten av att göra upp ett kommunikationspass eller hitta andra föräldrars tips om hur de gör för att läkare ska tro på dem. Söker du litteratur om någon särskild diagnos eller behöver du tips om hur man kan berätta om diagnosen för barnet eller dess syskon?

Vi har samlat info om allt från hur du lånar böcker från rikssvenska specialbibliotek, till hur du hittar finlandssvenska familjestödjare som du kan tala ut med. Det finns också ett urval länkar där du hittar uppdaterad och faktakollad information om olika diagnoser.

Kommentarer, önskemål om tillägg, frågor och tips om kompletteringar är välkomna. Kontaktperson: henrika.mercadante@fduv.fi.

Foto: iStock

Nya vikarier på FDUV

FDUV har igen fått välkomna nya medarbetare. **Linda Rex** har börjat som sakkunnig i intressepolitiskt arbete i södra Finland. Hon är vikarie för Annette Tallberg som är moderskapsledig.

– Jag ser fram emot att tillsammans med duktiga kollegor jobba med frågor som är intressanta och viktiga för mig, säger Linda.

Nina Normann jobbar med boendefrågor på FDUV. Hon vikarierar Elina Sagne-Ollikainen som också är moderskapsledig. Hon ser fram emot alla nya människor hon ska träffa och alla hem hon ska få besöka.

– Det ska även bli härligt att få höra om olika drömmar om hur man vill bo och leva sitt liv, säger Nina.

Linda och Nina nås per telefon på 040 674 72 47 (Linda) respektive 040 508 51 10 (Nina) eller per e-post (fornamn.efternamn@fduv.fi). Ta gärna kontakt!

Nina

Foto: Sofia Jernström

Linda

Självständigt liv i fokus i nordiskt samarbete

FDUV ingår i det nordiska samarbetsrådet NSR tillsammans med förbundets systerorganisationer i de övriga nordiska länderna. I gruppen deltar också föreningar som representerar personer med intellektuell funktionsnedsättning såsom Steg för Steg.

Rådet träffas varje år i något av de nordiska länderna. I år möttes rådet på Färöarna i april. FDUV representerades av förbundets vice ordförande **Christel Granholm-Hagen**, Steg för Stegs koordinator **Frank Lundgren** och Steg för Stegs erfarenhetstalare **Joakim Smeds**.

Under dagarna diskuterades bland annat vilka fokusområden rådet borde ha. Viktigt för oss alla i Norden är att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning efterföljs. Rådet enades om att de kommande åren fokusera på artikel 19 i konventionen, ”rätt att leva självständigt och delta i samhället”. Rådet ska granska hur artikeln efterföljs i respektive land.

Grupp för erfarenhetsexperter

I det nordiska samarbetsrådet ingår även en expertgrupp som består av personer som själva har en intellektuell funktionsnedsättning. Joakim Smeds från Steg för Steg är Finlands representant.

NSR hade sitt årliga möte på Färöarna. Foto: Frank Lundgren

På Färöarna diskuterade expertgruppen olika artiklar ur FN-konventionen. Varje land hade förberett en egen inledning. Från Finland lyfte vi upp artikel 27 om arbete. Vi listade tio förslag på vad man kan göra för att hjälpa personer med intellektuell funktionsnedsättning att få arbete. Som förslag fanns till exempel lönestöd till arbetsgivare, mer anpassade arbetsuppgifter och bättre system för att jobba deltid på sidan av sin pension.

Trollkarlens hatt nu som lättläst

Tove Janssons älskade muminbok *Trollkarlens hatt* har utkommit i lättläst bearbetning på Lärum-förlaget. *Trollkarlens hatt* är den tredje av Janssons muminböcker som förlaget ger ut återberättad på lättläst svenska. Sedan tidigare finns lättlästa versioner av *Farlig midsommar* och *Kometen kommer*. Samtliga böcker är återberättade av författaren **Jolin Slotte** och innehåller Tove Janssons originalillustrationer.

Genom de lättlästa böckerna vill Lärum-förlaget göra det finlandssvenska kulturarvet tillgängligt för fler.

– Att återberätta *Trollkarlens hatt* är som att bjuda in alla svaga läsare till muminvärlden. Alla dem som vill läsa själva, men upplever att originalboken är för svår, säger Jolin Slotte.

Samtliga lättlästa muminböcker kan beställas från Lärum på shop.larum.fi.

Katja har fått möta arbetslivet på lika villkor

Katja Nygård i Karleby har jobbat på dagis i 22 år och stortrivs. Hon har Downs syndrom och vill inte byta ut jobbet mot att arbeta på dagcentral.

Till Katjas arbetsuppgifter hör bland annat att duka inför lunchen och att torka borden.

En gemytlig stämning möter en redan i dörren in till Nyckelpigorna på Hakalax daghem i Karleby. Barnen sitter på lite olika håll – ensamma eller i mindre grupper – och pysslar eller leker. **Katja Nygård** sitter tillsammans med några av dem och spelar ett fiskspel.

Katja är det första barnet som integrerades i barnträdgården i Karleby när hon själv gick på dagis. Hennes mamma Leena har alltid varit noga med att uppmuntra Katja till att leva och möta världen på lika villkor.

Katjas egen yrkeskarriär inleddes via sommarjobb och praktik som ledde till halvdagsjobb inom dagvården i Karleby.

Katjas första jobb var på svenska språkbadsdagiset i staden år 1996. Nu jobbar hon fyra timmar måndag till fredag mellan klockan kvart före åtta och kvart över tolv på Nyckelpigorna på Hakalax daghem.

”

Jag är en av de vuxna som finns till hands om barnen behöver.

Har hand om frukostvagnen

– Min arbetsdag börjar med att jag tvättar händerna noga, säger Katja.

Precis som all annan personal och barnen gör. Sedan har hon hand om frukostvagnen och rullar fram den i tid. Maten kommer upp med mathiss från nedre våningen. Katja står redo och väntar på den när den kommer. Efter att alla ätit plockar hon undan, torkar borden och deltar i den fria leken om någon av barnen vill det.

– Jag följer med ut på gården och är en av de vuxna som finns till hands om barnen behöver. Vid halv elva går jag in för att torka borden och duka.

Vid elva kommer maten med hissen och hon har än en gång ansvar för matvagnen.

– Men disken sköter jag inte. Jag plockar undan och kör bort den. Andra tar hand om disken sedan.

Barnen vilar efter maten. Då passar Katja på att titta igenom barnens kläder. Hänger allas kläder på deras egna krokar som sig bör? Efter det börjar arbetsdagen lida mot sitt slut.

Katja tycker om hästar och skaffade sig en tatuering som föreställer en häst för fyra år sedan.

”

Hon ställer upp och knyter skosnören och hjälper till där det behövs.

Katja Nygård

- 45 år
- Bor och jobbar i Karleby.
- Löser korsord och läser (helst hästböcker).
- Favoritteveprogram: Morden i Sandhamn, Morden i Midsomer, Scott & Bailey och sommarprogram som Lotta på Liseberg och Allsång på Skansen.

Bor självständigt

Sedan 2006 bor Katja i egen lägenhet invid gruppboendet Katarinegården. Här kan man bo i själva boendet eller självständigt i någon av lägenheterna intill gruppboendet.

– Under semestern går jag ofta och äter middag i matsalen i gruppboendet. Till vardags lagar jag vanligen maten hemma.

Lunchen äter hon på dagis de dagar hon jobbar.

– Jag är den enda som jobbar ute på en annan arbetsplats än arbetscentralen på Katarinegården, men jag känner till några från Hoitokoti som jobbar två dagar i veckan ute på arbetsplatser.

Själv skulle hon inte vilja byta ut jobbet mot att arbeta på dagcentral.

– Jag trivs bra. Allt jag får göra är roligt.

Måste hon ändå välja ett spel som hon gärna spelar med barnen blir det minnesspelet Memory.

– Jag är ganska bra på det också.

Jobbar med drömyrket

Att jobba med barn är något av ett drömyrke för Katja.

– Men det ska vara lite större barn som närmar sig förskoleåldern. Jag passar inte med mindre barn som man måste lyfta.

Att hjälpa till med dukning och att ha hand om matvagnen är inte främmande för henne. Hon gick kökslinjen på Yrkesträningskolan i Nykarleby, efter att först ha gått tionde skolåret på Kronoby folkhögskola och ett år på Kristliga folkhögskolan i Nykarleby.

– Jag tycker att jag har lagom med sysslor på dagis och jag vet vad jag ska göra varje dag.

En resurs

Barnträdgårdslärare Marit Hänninen säger att Katja verkligen är en resurs för gruppen och daghemmet.

– Hon har sina speciella arbetsuppgifter som hon sköter verkligen bra. Hon ställer upp och knyter skosnören och hjälper till där det behövs utöver de regelbundna sysslorna. Det bästa av allt är nästan ändå när hon spelar med barnen. Det hinner sällan den övriga personalen med.

Att Katja torkar borden, sköter om dukning, matkärnan och avplockning från bordet underlättar mycket för den pedagogiska verksamheten.

– Då kan vi rikta in oss på det vi ska göra, för vi vet att Katja sköter sina uppgifter.

Promenerar till jobbet

Katja stiger upp tjugo före sju för att hinna laga och äta frukost innan hon går till jobbet. Hon promenerar till daghemmet då hon bor ganska nära.

När arbetsdagen är slut tar hon ibland också en promenad. Vid Katarinegården är det bara två andra som är hemma fram till klockan halv tre när de som jobbar på arbetscentralen kommer hem.

Föräldrar och före detta dagisbarn hälsar ofta på Katja på gatan och i affärerna när de möts.

– Eller det är mer så att föräldrarna hälsar, barnen kommer fram och knycker i mig om jag inte råkar se dem.

Text och foto: Harriet Jossfolk-Furu

Siktet inställt på samsyn inom funktionshinderfältet

Social- och hälsovårdsreformen väcker diskussion i hela landet. En särskild oro har det väckt hos oss finlandssvenskar. Kommer vi att få tjänster på svenska i framtiden? Särskilt stödet för personer med intellektuell funktionsnedsättning bekymrar många anhängare, och under våren och sommaren har det pågått ett intensivt arbete för att hitta lösningar.

Enligt planerna kommer specialomsorgsdistrikten att läggas ner och landskapen ska ta över socialservicen. En av de viktigaste svenskspråkiga producenterna inom specialomsorgen är Kårkulla samkommun. Kårkulla kommer att upphöra liksom alla andra specialomsorgsdistrikt. Det betyder inte att tjänsterna försvinner, men organiseringen blir en annan. Organiseringen förändras på grund av den förnyade funktionshinderlagen och valfrihets- och självbestämmandelagstiftningen. I framtiden ska den som behöver stöd ha större möjligheter till egna val.

”

Det finns en uppenbar okunskap om de förändringar som pågår inom hela funktionshindersektorn.

Kårkulla förespråkar finlandssvensk särlösning

I och med förändringarna har Kårkulla anlitat juridisk expertis för att utreda hur man i framtiden kan garantera tjänster på svenska. Samkommunen har gett JM **Marcus Henricson** i uppdrag att utreda olika lösningar för att trygga Kårkullas tjänster. Det bästa alternativet enligt Henricson är att garantera svenskspråkig funktionshinderservice via en särlösning som innebär att ett landskap ges organiseringsansvar genom lag.

Detta förslag har väckt mycket kritik särskilt på det finlandssvenska funktionshinderfältet. Man uppfattar Kårkullas förslag som ett försök att monopolisera verksamheten inte bara för dem som har intellektuell funk-

tionsnedsättning, utan för alla. Kårkulla igen anser att de vill undvika förfinskning och rädda servicen på svenska.

Samtidigt önskar de svenskspråkiga politikerna att man inom funktionshinderfältet har en gemensam syn på hur tjänsterna ska ordnas. Det har blivit allt svårare för finlandssvenskar att få sin röst hörd i den nationella politiken. Därför är det viktigt att det finns en samsyn.

Problemet är att många beslutsfattare inte vill ta till sig de kritiska rösterna. En orsak är att det finns en uppenbar okunskap om de förändringar som pågår inom hela funktionshindersektorn. Funktionshinderlagstiftningen förnyas och nya serviceformer utvecklas i takt med att synen på personer med funktionsnedsättning förändras. Till exempel personlig budgetering och användningen av personlig assistans ökar.

”

En fråga som alla är rörande eniga om är att rätten till service på svenska måste vara entydig i lagen, också när det gäller valfrihetstjänster.

Det behövs alternativ

Kårkullas förslag att skapa en särlösning för Svenskfinland låter tryggt och bra, men är inte helt oproblematiskt. FDUV har analyserat Kårkullas förslag och kommenterat det i flera offentliga ställningstaganden. Vi har bland annat fört fram följande ståndpunkter:

1. Valfrihet ska gälla alla

Ska vi i Svenskfinland bygga upp strukturer som tvingar människor att välja en viss tjänst samtidigt som övriga befolkningen får en större valfrihet? Om man inte är nöjd med tjänsterna, vart ska man då vända sig? Redan nu har vi många personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning som hamnat i kläm i brist på alternativ.

2. Garantier för det svenska

Landskapen ska ges organiseringsansvar för tjänster för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning. För att garantera de svenskspråkiga tjänsterna krävs dock ett förtydligande i lagen om ordnandet av social- och hälsovård och i den nya funktionshinderlagen. Vi föreslår en formulering om att funktionshinderservice på svenska ska garanteras i varje tvåspråkigt landskap.

3. Samägt kompetenscenter behövs

Ett svenskspråkigt kompetenscenter för funktionshinderservice måste grundas. Vi behöver ett särskilt center som garanterar tjänster som förutsätter ett specialkunnande och som är svåra att upprätthålla i varje landskap på svenska. Kompetenscentret kunde ha specialenheter för undersökning, krisvård och rehabilitering samt ansvar för fortbildning av personal. Det kunde fungera områdesöverskridande mellan de tvåspråkiga landskapen. Verksamheten kunde arrangeras i bolagsform, till exempel som ett samägt bolag för de tvåspråkiga landskapen och det kunde köpa underleverantörstjänster från andra producenter.

Också SOSTE Finlands social och hälsa rf har kommenterat Kårkullas förslag. Det går i liknande banor som FDUV:s, men SOSTE har också lyft fram att det bör skapas en nationell resurs- och utvecklingsenhet för svenskspråkig social-, hälso- och sjukvård. Detta för att landskapen i praktiken ska kunna garantera grundlagsenliga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster på svenska. Enheten skulle ha i uppgift att koordinera och samordna dessa tjänster, förutom de uppgifter som de övriga landskapens utvecklingsenheter har. Enligt förslaget kunde verksamheten utvecklas utifrån dagens Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området – FSKC.

Förhandlingar för att nå enighet

Det finns alltså flera olika förslag på hur man i framtiden kunde garantera svenskspråkiga tjänster, men ingen gemensam syn på hur det ska göras.

På grund av detta har **Ole Norrback** som ordförande för Svenska Pensionärsförbundet och Folkhälsans nya VD **Georg Henrik Wrede** samlat alla finlandssvenska aktörer inom social- och hälsovårdssektorn för att diskutera och utreda frågan. Målet är en samsyn som alla kan godkänna.

En fråga som alla är rörande eniga om är att rätten till service på svenska måste vara entydig i lagen, också när det gäller valfrihetstjänster.

En fråga som behöver diskuteras i gruppen är att särlösningar per definition är svåra att anpassa till principen om valfrihet. En annan utmaning är att valfriheten förutsätter tillräckligt många serviceproducenter och -brukare för att kunna förverkligas.

För oss på FDUV är det viktigt att vi inte cementerar strukturer som hindrar funktionshinderservicen från att utvecklas. Dessutom måste funktionshinder- och självbestämmandelagstiftningen utvecklas så att det finns ett bra stöd för dem som ska välja service. Utan hjälp är det många, särskilt av vår målgrupp, som har svårt att välja. Men med rätt stöd är det möjligt.

Lisbeth Hemgård, verksamhetsledare

Foto: Sofia Jernström

Möten som ger familjerna kraft

Att få ett barn med funktionsnedsättning anstränger ofta hela familjen och ställer den i en särskild position jämfört med andra familjer. Behovet av stöd är enormt och det behovet vill FDUV möta med projektet Familjen i centrum.

De bubblar av tankar och idéer. De avbryter varandra och flikar in. Deras engagemang och iver att utveckla och hjälpa är påtagligt och genuint. Möt **Maria Balk** och **Camilla Forsell** som sedan april är koordinators för FDUV:s familjearbete i södra Finland respektive Österbotten.

Inom ramen för det STEA-finansierade projektet Familjen i centrum är deras uppgift att stärka förbundets stöd till familjer med barn, unga och vuxna med funktionsnedsättning. Den som suckar uppgivet över ytterligare ett projekt istället för kontinuitet och varaktig verksamhet behöver inte misströsta. Syftet är att styra upp och utveckla familjearbetet inom FDUV uttryckligen så att det också ska fortsätta efter projekttiden.

”

De borde få vara föräldrar, men de blir ju experter istället.

Tid för familjerna

Både Maria och Camilla har i och med sina tidigare arbetserfarenheter god kännedom om hur vardagen kan te sig i familjer med barn med funktionsnedsättning och om det krångliga servicesystemet. Att sköta all pappersrumba och ansökningar kräver mycket av föräldrarna.

– De borde få vara föräldrar, men de blir ju experter istället, konstaterar

Camilla som arbetat över tio år som socialarbetare inom Vasa stads handikappservice. Hon hoppas kunna minska på familjernas börda på den här punkten.

Maria har jobbat som socialarbetare inom Helsingfors stads handikappservice och nu senast med utkomststöd. Dessutom har hon erfarenhet av jobb inom tredje sektorn och hon uppskattar organisationernas roll.

– Vi har mera tid för föräldrarna att på ett djupare plan diskutera också kreativa lösningar.

Också Camilla lockades av tanken på att kunna komma ännu närmare familjerna.

Möten på möten

Behovet av stärkt stöd till familjerna – inte minst på grund av alla förestående reformer – är uppenbart. Det finns ett stort behov att bolla tankar och få information.

I och med sitt tidigare jobb känner också Camilla till den mötesrumba som är vardag för familjerna.

– Det blir lätt för många möten som tär på föräldrarnas krafter och är bort från annat, säger Camilla.

Hon ser att FDUV:s roll är att vara ett komplement till kommunerna, någon som lyssnar. FDUV får aldrig bli ännu en instans som tar av familjernas energi.

– Vi ska erbjuda möten som ger fa-

Maria Balk och Camilla Forsell är FDUV:s koordinators för familjearbete. Foto: Matilda Hemnell

FDUV:s familjearbete riktar sig även till familjer med vuxna barn. När det i familjen finns barn med funktionsnedsättning kan behovet av stöd vara lika aktuellt när barnen är vuxna. Foto: Sofia Jernström

”

Vi ska erbjuda möten som ger familjerna kraft. Ett av våra mål är att stärka resurserna hos familjen.

miljerna kraft. Ett av våra mål är att stärka resurserna hos familjen. Vi ska ha hela familjen i fokus och det ska även finnas tid för reflektion kring de känslor och tankar som deras situation medför, säger Maria.

Samarbete med familjestödarna

Så småningom börjar det utkristalliseras vad det här stödet till familjerna för FDUV:s del ska handla om. Det är

lite längre familjekurser som beaktar hela familjen, kortare endagars-träffar kring olika teman eller några timmars infokvällar och rådgivning.

– Behovet att träffa andra i samma situation kommer väldigt starkt fram då man talar med familjer, säger Camilla.

Därför kommer det sig naturligt att förbundets professionella familjearbete delvis sker i samarbete med de frivilliga familjestödarna.

Familjestödarna är alla anhöriga till personer med funktionsnedsättning och utbildade av FDUV.

– Familjestödarna är erfarenhetsexperter, vår uppgift är att koordinera och sprida info så att de kan stöda andra familjer på bästa sätt, säger Maria.

Varför är det viktigt att de här familjerna möts?

– De är i en särskild position jämfört med familjer som inte har barn

med funktionsnedsättning och det anstränger hela familjen, säger Camilla.

– Det ger mycket att höra om andras liknande erfarenheter. Så man inte blir fast i negativa tankar. Det är också viktigt att hitta ett sammanhang, en gemenskap. Ingen ska förbli ensam, säger Maria.

Bekant verksamhet på nytt sätt

Mycket av det som räknas upp här ovan låter säkert bekant. Familjekurser och infokvällar ordnar FDUV redan nu. Men Camilla och Maria ska också se över innehållet och fundera på vad som är just FDUV:s uppdrag och kärnkompetens.

– Vår uppgift är kanske att ha mera fokus på substans än rekreation, funderar Maria.

Camilla lyfter fram behovet att hitta sätt att ordna programmet så att vi faktiskt får familjerna med. Det kan t.ex. handla om att ordna barnpassning.

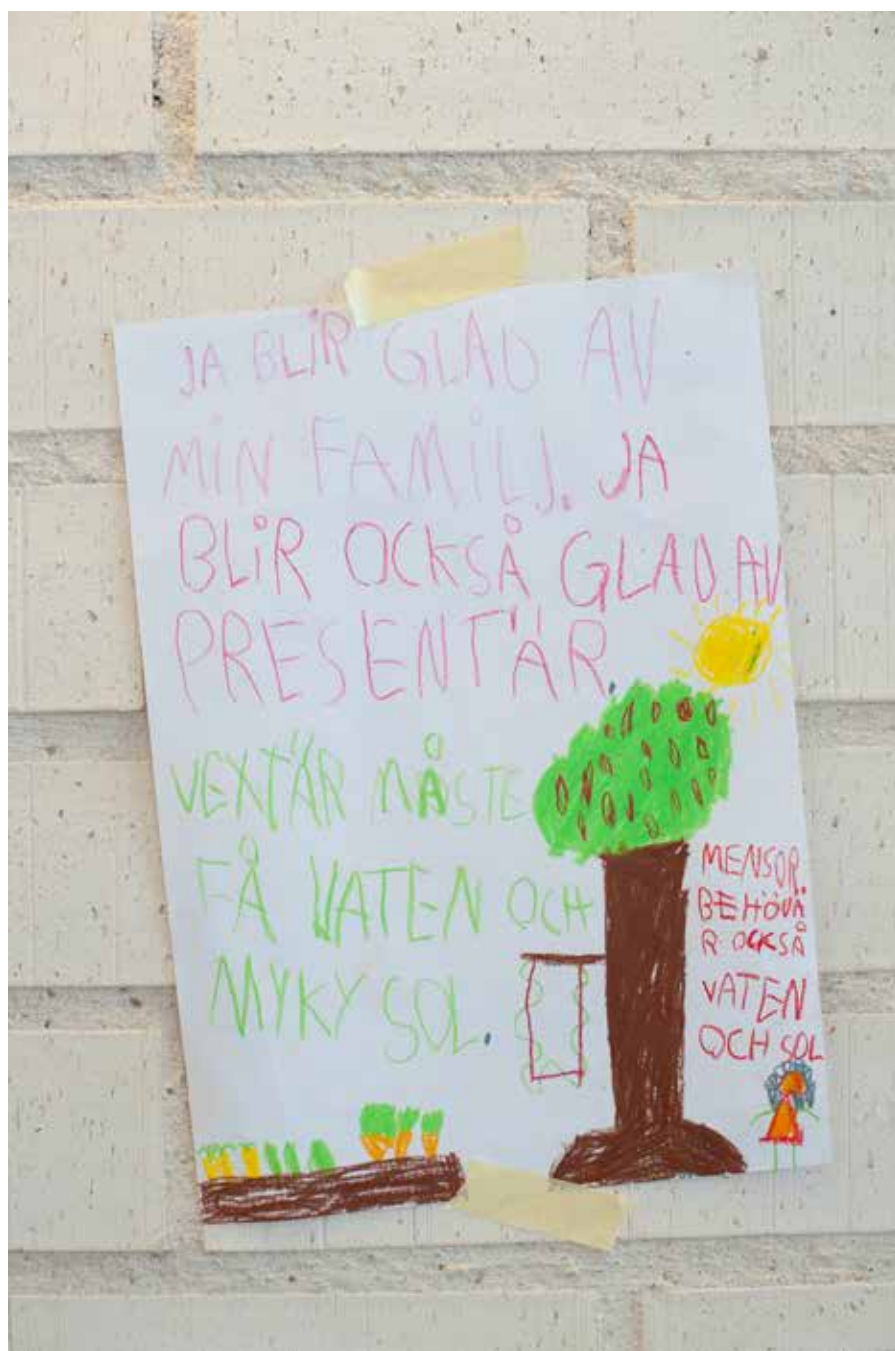
En tydlig ambition är att nå grupper som nu inte så starkt är med i FDUV:s verksamhet. Det gäller till exempel familjer med barn med neuropsykiatrisk problematik, barn som inte ännu har en diagnos och barn med sällsynta diagnoser samt syskon till personer med funktionsnedsättning.

– Syskon behöver också få uppmärksamhet, säger Camilla.

Maria och Camilla uppmanar familjer att ta kontakt. Dels kan de erbjuda rådgivning och fungera som bollplank inför serviceplanering, dels önskar de höra familjernas önskemål och idéer för FDUV:s familjearbete.

Text: Matilda Hemnell

För mer info och kontaktuppgifter
fduv.fi/familjnicentrum och
fduv.fi/familjestod

Familjekurser är en del av FDUV:s familjearbete. På dem får familjerna information, rekreation och stöd av andra i liknande situation. Samtidigt ordnas program anpassat för barnen. Foto: Sofia Jernström

Trygga möten på internet

Att kunna röra sig på internet är både viktigt och roligt i dagens samhälle, men innebär också en del risker. Lärums Carina Frondén ger tips på vad det är bra att tänka på om ens barn med intellektuell funktionsnedsättning vill vara på sociala medier.

Internetanvändning är en fråga om delaktighet. Det poängterar **Carina Frondén**, pedagogisk utvecklare på Lärum och sakkunnig i lättläst IKT.

– Nuförtiden är internet inte något separat som man ibland loggar in sig på utan en integrerad del av vår sociala verklighet.

På internet finns en massa information och kunskap. Även en hel del tjänster och myndighetsinfo finns numera nästan uteslutande på internet. Därför är det viktigt att också personer med intellektuell funktionsnedsättning får möjlighet att surfa tryggt på nätet.

– Dessutom har internet och sociala medier ett underhållningsvärde. Den sociala aspekten är också viktig, säger Carina.

”

Man ska inte vara rädd, men medveten om riskerna och se möjligheterna. Det är bra att prata om farorna, men utan att skrämma.

Via internet är det möjligt att träffa nya och gamla vänner och hålla kontakt också med sådana som bor på annan ort. Exempel på sociala medier är Facebook, Instagram och WhatsApp. Även e-post är ett sätt att vara i kontakt med andra över internet. Man kan kanske tala om svåra saker med andra i liknande situation och få stöd.

– Men samtidigt bör man vara försiktig med att sätta ut personlig info, poängterar Carina.

Sociala medier kan också innebära en möjlighet att påverka. När Carina lärt personer med intellektuell funk-

Carina Frondén har varit med och utarbetat lättläst material om internet.

tionsnedsättning IKT-färdigheter har hon noterat en stärkt självkänsla och iver över att kunna uttrycka sig och få berätta om sådant som är viktigt för dem.

Medveten om riskerna, men inte rädd

Generellt uppmanar Carina anhöriga att uppmuntra sina vuxna barns användande av internet.

– Man ska inte vara rädd, men medveten om riskerna och se möjligheterna. Det är bra att prata om farorna, men utan att skrämma.

Hon jämför med hur vi lär ut trafikvett. Det är viktigt att lära sig att se upp för bilar, men man behöver inte vara rädd för dem.

Om jag har ett barn med intellektuell funktionsnedsättning som vill öppna ett konto på sociala medier, vad ska jag tänka på?

– Det är bra att inse att ens barn antagligen kommer att behöva kontinuerligt stöd kring det här. Fundera på vem som kan ge det stödet. Är det du själv, en stödperson eller personal? säger Carina.

Det är också viktigt att berätta till vem han eller hon ska vända sig om det händer nåt otrevligt eller skrämmande.

Vilken typ av stöd kan behövas?

– Det kan vara fråga om tekniska saker, hur man navigerar och uppdaterar på det sociala mediet. Det kan också handla om vad man inte borde dela med sig av eller publicera på internet.

Det är bra att göra sådana sekretessinställningar så att inte allt man publicerar är offentligt, det vill säga synligt för vem som helst, och så att inte främmande människor kan skicka meddelanden.

– Överlag kan det vara bra att följa med och kanske tillsammans göra uppdateringar åtminstone i början.

Finns det något material som stöd för mig och mitt barn?

Lärum har gett ut handboken *Rör dig tryggt på internet – lättläst om trygg kommunikation på internet*. Den finns att köpa via Lärums webbshop.

– Den är lättläst, men funkar också bra för anhöriga, berättar Carina.

På Lärums webbplats finns också gratis material med bland annat övningsmaterial och broschyren 10 goda råd om internet – Netikett på lättläst svenska.

Varför är det bra att uppmuntra mitt barns användande av internet?

Förutom delaktighetsaspekten är det också en fråga om trygghet.

– De flesta kommer ändå i något skede i kontakt med internet och då är det bra att man gör det i trygg miljö och lär sig undvika risker, säger Carina.

10 viktiga råd att lära ut om hur man betar sig på internet

1. Var ärlig och respektera andra
2. Håll ditt lösenord hemligt
3. Var försiktig med dina personuppgifter
4. Lita inte på främlingar
5. Det som står på internet är inte alltid sant
6. Stjäl inte och sprid inte sådant som är osant
7. Handla tryggt på internet
8. Använd din e-post på rätt sätt
9. Berätta om något händer
10. Du kan bli straffad för brott på internet

Källa: 10 goda råd om internet – Netikett på lättläst svenska

Text & foto: Matilda Hemnell

Material finns att beställa eller ladda ned på shop.larum.fi och larum.fi/material

DONERA NU!

BIDRA TILL ETT GOTT LIV FÖR ALLA

Under 2018 pågår en medelinsamling för FDUV:s lägerverksamhet. Målet är att sänka deltagaravgifterna så att det är möjligt att delta oberoende av ekonomisk eller social situation.

Alla bidrag, stora som små, räknas. Det går lätt att göra en donation via Mobilepay, med nätbankskoder eller med kort på **fduv.fi/donera!**

DONERA NU!

Att rocka loss är roligt, också om man gör det med luftgitarr, alltså låtsas spela på en gitarr.

Möten med vänner och musik på Bandläger

FDUV ordnade på sommaren ett bandläger för andra gången.

På lägret fick deltagarna träffa vänner och spela musik tillsammans.

Vi på tidningen GP besökte lägret och pratade med några av deltagarna.

Maria "Blomman" Blomberg från Åbo

Maria Blomberg var på sitt första bandläger i år. I fjol deltog hon i ett hantverksläger.

Maria vet inte om hon kan gå på läger i framtiden.

– De är ganska dyra, säger hon.

Maria blir lättad när hon får höra att FDUV jobbar för att lägren ska bli billigare.

På bandlägret har hon mött många nya människor.

– Det är bra att möta nya människor, jag har fått många nya vänner, berättar Maria.

Före bandlägret har Maria inte spelat musik.

– Nej aldrig. Jag har bara sjungit, säger Maria. Hon kan många sångtexter.

Lägerdeltagarna har fått testa olika instrument.

Marias favorit är piano.

På lägret har deltagarna bildat två band.

Det ena heter *Dansbandsrockarna* och det andra heter *Rocklordi*.

Maria Blombergs favoritartist är Vikingarna. – Men man kan nog tröttna på dem ibland, säger hon.

Maria spelar piano i Dansbandsrockarna.

Hon gillar verkligen att få spela musik tillsammans med andra.

– Jag har drömt om att få göra det, det har jag faktiskt, säger Maria.

Johan Lustig från Borgå

Johan Lustig är också med i Dansbandsrockarna.

Också han tycker om att spela i band.

– Jag tycker nog så jättemycket om det.

Vi har också gjort egna sånger med bandet, berättar Johan.

Johan var på bandlägret också i fjol och tyckte det var så trevligt att han ville delta igen.

Han har inte fått så många nya vänner för de flesta deltagarna var med också i fjol.

Johan har sysslat med musik också tidigare. Han deltar i en musikkurs varannan tisdag.

– Jag är också med i en teater där vi gjort en musikalkonsert, berättar Johan.

Johans favoritinstrument är trummor.

Han tycker också om att sjunga.

– Jag tycker om Elvis, Queen och Abba, säger Johan.

Toni Sparv från Vasa

Toni Sparv spelar gitarr i bandet Rocklordi.

Det här är hans andra bandläger.

Han säger att han fått många nya vänner.

Har du sysslat med musik förut?

– I min barndom dansade min mamma rock.

Vi lyssnade på hårdrock tillsammans, berättar Toni.

– Jag tycker jättemycket om att spela tillsammans, säger Johan Lustig.

Toni har två idoler, fotbollsspelaren Tim Sparv och boxaren Glenn Sparv. Båda är hans kusiner.

Som barn spelade han också fotboll.
– Min kusin Tim Sparv lärde mig.
Han är min idol, säger Toni.

Tonis favoritartist är KISS.
Han vill ibland spela musik med andra,
ibland ensam.
När han spelar i band
vet han att han måste lyssna på de andra.
– Jag lyssnar extra noga på pianot, säger Toni.

Sofia Sundqvist från Kimito

Sofia Sundqvist har varit på många läger,
men tycker bäst om bandlägret.
– Jag tänker komma också nästa år,
det är jätteroligt, säger Sofia.

På årets läger spelade hon trummor
i bandet Rocklordi.
– Jag älskar att spela trummor.
Och piano, berättar Sofia.

Sofia har blivit vän med alla på lägret.
En deltagare mötte hon redan på ett datorläger.
– Vi har blivit vänner, säger Sofia.

Sofia Sundqvists favoritartist är Lordi.
Här spelar hon luftgitar.

När GP besöker bandlägret
är det dagen innan deltagarnas slutkonsert.
Den ser de alla fram emot.
– Då ska det braka loss! säger Maria.

Text och Foto: Matilda Hemnell

Minnen från sommarens läger

FDUV ordnade på sommaren 25 läger med sammanlagt cirka 300 deltagare. Tack till alla deltagare och ledare för en fin sommar!

Här har vi samlat bilder från sommarens läger. Kanske du hittar dig själv eller någon vän bland dem?

Tyck till om våra läger
Vad tyckte du om sommarens läger?
Finns det något vi kunde göra bättre nästa år?
Var något extra trevligt?
Berätta din åsikt.

Du kan göra det via webben på adressen fduv.fi/lagerutvardering.
Be vid behov någon om hjälp.
Du kan också ringa din lägerkoordinator:
Södra Finland: Julia Hemgård, 040 829 09 03
Österbotten: Elin Strandberg, 050 302 78 88

Hoppas vi ses igen på lägren sommaren 2019!

Text: Matilda Hennell

Foto: Julia Holmqvist, Simon Holm, Eleonore Nordgren och Matilda Hennell

Sebor Tarvainen

Vivian Hollmerus

Kenneth Svenfelt och Erika Snellman

Frida Björklid

Simon Holm, Ulf Påhls, Kenneth Nyman, Mika Smeds, Stina Stark, Gabriella Victorzon, Mona Vahlstedt, Linnea Bagge, Marina Othman, Isabel Flemming och Mikael Lolax

Mika Smeds

Mikael Lolax och Isabell Flemming

Paula Häggblom och Mona Vahlstedt

Pia Tallgren

Ellen Wilenius och Richard Blomqvist →

Mika Korhonen, Kristian Karlsson, Jukka Kulanko och John-Henrik Langhoff

Maria Rönholm

Jari Laitinen

Ida-Lotta Knuutila

Jenny Pujol och Anja Saikkonen

Ida Nummelin, Matias Nyqvist, Augusto Asis och Malin Leppänen

Mikael Strömberg och Johanna Kaila

Otto Auranen, Anders Lönnqvist och Rasmus Holst

Iina Levonen och Erika Nykänen

Maria Svanbäck och Julia Holmström

Hanna Lagerström och Leo Leppälä

Idrottskarneval

DUV i Västnyland ordnade i sommar en idrottskarneval i Raseborg. Alla DUV-föreningar var inbjudna.

Idrottskarnevalen pågick i tre dagar med mycket olika program. En dag var tävlingsdag. Då fick deltagarna tävla i olika friidrottsgrenar och heja på sina kompisar.

Omkring 60 personer deltog i Idrottskarnevalen.
– Stämningen var på topp hela tiden, det var ett väldigt lyckat evenemang, säger **Åsa Krook**, ordförande för DUV i Västnyland.

Text: Matilda Hemnell

Foto: Sofia Jernström

Publiken hejar glatt.

Jenny Lundström, Gunnar Örnmark och Elisabeth Lillsunde är klara för start.

På era platser, färdiga, spring!

Martin Forssten

Det är roligt att tävla.

Mathias Riska

Otto Auranen och Patric Degerth kämpar bra.

Jenny Lundström

Robert Backman stöter kula.

Ville Viking var också med.

Sofia Sundqvist hejar.

Kevin Sjögren hoppar längd.

Johan Lustig följer med tävlingarna.

Janina Eggert hoppar längd.

Wilfred Lill-Smeds tar emot sin medalj.

Det är roligt att hålla kontakt med vänner på internet

Vad är internet?

Internet är ett nätverk som sträcker sig över hela världen. Du kan använda internet till exempel med en dator, en smarttelefon eller en pekplatta.

Vad finns det för möjligheter med internet?

På internet kan du ta reda på allt möjligt. Du kan se på filmer, läsa nyheter och sköta ärenden. Du kan också hålla kontakt med vänner.

Vad är bra att tänka på när man rör sig på internet?

Internet kan göra livet lättare och roligare men det är bra att veta vad man ska akta sig för.

Det finns så mycket information på internet att ingen kan kontrollera allting. Därför finns där också falsk information, tro alltså inte på allt du ser eller läser. Om någon är elak mot dig eller om du ser något konstigt eller hemskt ska du berätta för någon du litar på.

Det är bra att ha ett antivirusprogram, det skyddar datorn mot virus. Om du vill ansluta din dator till WIFI till exempel på ett café eller bibliotek, ska du först fråga personalen om det. Det finns falska WIFI-nätverk.

Vad är sociala medier?

Sociala medier är webbplatser eller appar där vem som helst kan bli användare, till exempel Facebook, Youtube och Whatsapp. En del sociala medier har en åldersgräns.

Vad gör man på sociala medier?

Du kan hålla kontakt med vänner, eller hitta nya vänner. Du kan diskutera med andra och lägga ut dina bilder och videor.

Carina Frondén är sakkunnig i lättläst IKT.

Vad är bra att tänka på då man är på sociala medier?

Var vänlig mot andra. Skriv inget elakt. Lägg inte ut elaka eller pinsamma bilder. Tro inte på allt du ser eller läser. Klicka inte på en bild eller en länk om den verkar konstig. Det finns virus också på sociala medier.

Om någon okänd skickar ett meddelande eller vill bli din vän ska du tänka efter innan du svarar. Personen kanske ljuger om vem han eller hon är.

Ofta kan du göra inställningar för att göra det säkrare för dig. Om det är svårt kan du be om hjälp av någon du litar på.

Får man lägga ut bilder på andra utan lov?

Om andra människor syns på dina bilder så tydligt att det är lätt att känna igen dem ska du be dem om lov först. Tänk också efter innan du lägger ut en bild av dig själv. Fundera om du vill att vem som helst ska kunna se den bilden.

Bilder på internet blir ofta kvar länge och det kan hända att någon annan skickar bilden vidare.

Kolla också om det syns något annat på bilden som du inte vill att andra ska se.

Om jag är ovan att röra mig på internet och sociala medier, och vill lära mig, vad ska jag göra då?

Ta reda på vad du ska akta dig för.

Om det känns ovant eller svårt kan du be en annan person vara med när du är på internet, till exempel någon i din familj eller din stödperson. Om det finns en IKT-stödperson i din kommun kan du be om hjälp av honom eller henne.

Du kan också gå en kurs eller köpa en lättläst bok om internet, till exempel boken Rör dig tryggt på internet. Den boken kan du köpa från Lärum.

Text: Carina Frondén

Foto: Matilda Hemnell

I boken Rör dig tryggt på internet finns information och tips för dig som är ovan att surfa på internet.

DuvTeaterns dramaklubbar

Är du nyfiken på teater?

Tycker du om att hitta på och fantisera?

DuvTeatern ordnar dramaklubbar i Helsingfors.

I dramaklubbarna får du skapa och leka tillsammans med andra.

Du får röra på dig, göra dramaövningar och prova på att spela teater.

För vem?

Dramaklubbarna riktar sig till ungdomar och vuxna med intellektuell funktionsvariation som kommunicerar självständigt.

Det kostar ingenting att delta.

Dramaklubben för unga

(upp till 20 år)

Dramaklubben för unga

träffas varannan torsdag kl. 17–18.30.

DUVTeatern

Dramaklubben för vuxna

Dramaklubben för vuxna

träffas varannan måndag kl. 18–19.30.

Var?

Dramaklubbarna träffas i DuvTeaterns studio.

Adress: SFV-huset G18,

Georgsgatan 18, Helsingfors.

DuvTeaterns studio är ett tillgängligt utrymme.

Mer info

För mer information

kan du vara i kontakt med DuvTeatern.

e-post: dramaklubbarna@duvteatern.fi

telefon: 050 351 23 88

STEG FÖR STEG • STEGFÖRSTEG.FI

Nyheter från Steg för Steg

Steg för Steg har varit aktivt i sommar. Våra lokala grupper har deltagit i olika evenemang.

Hesagänget ordnade Vårjippo i Vegahuset, deltog i festivalerna Världen i Byn och Pride i Helsingfors.

Hesagänget på Helsingfors Pride.

Skärigänget i Pargas deltog i Pargasdagarna och gjorde fina intervjuer med besökare. Se videofilmen från Pargasdagarna på vår Facebook-sida!

En videofilm från Pargasdagarna finns på Steg för Stegs Facebook-sida.

Vår Ålandsgrupp **Ett steg i taget för Åland** har deltagit i Möjligheternas torg och Pride-festivalen i Mariehamn. Även videon från Möjligheternas torg finns på vår Facebook-sida.

I Österbotten samlades våra erfarenhetstalare på Jakobs dagar i Jakobstad. Och vår lokala grupp i Jakobstad har haft höstens första **Steg för Steg café**.

Helena Ahlstrand, Carola Hägg, Joakim Smeds, Rex Hartman och Jonas Jansson på Jakobs dagar.

Kommande träffar

Hesagänget har sin första träff för hösten den 13 september kl. 17 i Vegahuset i Helsingfors.

Skärigänget har sin första träff för hösten den 28 september kl. 17 på Solgläntan i Pargas.

Mer information finns på vår webbplats på sidan Lokala grupper.

Storträff

På hösten kommer också årets största evenemang Storträffen.

Vi ordnar Storträff den 6 till 7 oktober på Norrvalla i Vörå.

Träffen är för alla medlemmar i Steg för Steg. Om du vill delta ska du anmäla dig före den 16 september. Du kan anmäla dig på vår webbplats eller genom att ringa Sofia Jernström på telefonnumret 040 504 37 55.

Som en del av programmet på stormötet hålls Steg för Stegs årsmöte. På ett årsmöte behandlar man bland annat vad föreningen gjort föregående år och vad föreningen planerar att göra kommande år.

Under Storträffen kommer vi också att:

- vara med på Dansgalan på Norrvalla
- ha drama-, film- och konstworkshop
- vara med på morgonpasset med vattengympa, zumba, promenad eller bowling.

Mera information om Storträffen finns på vår webbplats.

Kom ihåg att anmäla dig!

DUV I NYKARLEBY • NYKARLEBY.DUV.FI

Besök till Juthas djurgård

Fritidsklubben Solglimten firade terminsavslutning på Juthas djurgård den 5 maj. Där blev vi indelade i sex olika grupper. Turvis fick vi bekanta oss med får, kossor, getter, mangalizagrisar, lamadjur, åsnor, grisar, höns, kaniner, katter och hundar.

De 54 deltagarna uppskattade stort djuren som finns på bara 10 minuters avstånd från Nykarleby centrum. Vi åkte dit med buss, för det är också väldigt uppskattat. Värdfamiljen bjöd oss på grillkorv, bakverk, kaffe och saft. Vädret var det bästa tänkbara så alla njöt av dagen. Även rullstolarna kunde färdas bra där. Närturism i bästa klass! Resans längd var bara cirka 2,5 timme, men det var så många intryck så alla for nöjda hem.

Katarina Häggman var med på utfärden till Juthas djurgård.
Foto: Margit Westerlund

Utfärder till Lappo och Fäboda

Sommarens utfärder gick den 4 juli till Lappo stad och, för dem som inte kunde delta i bussresan, till Fäboda i Jakobstad. Till Lappo kom 42 deltagare och till Fäboda 15.

I Lappo besökte DUV i Nykarleby bland annat Jokilaaksos besöksträdgård. Foto: Kerstin Strengell

I Lappo blev vi så väl mottagna på alla ställen! Vi började med en god lunch på hotell Lapuanhovi. Därefter blev det guidad rundtur som staden bjöd på. Sen följde besök till vackra Jokilaaksos trädgård. Utfärd på älven med m/s Koivunlehti var en upplevelse i sig. Där fick vi också svensk betjäning. Restaurang Iso Prässä i Vanha Paukku serverade utsökta wienerbröd till kaffet som avslutning.

Rullstolsburna och övriga som har svårt att röra sig for med taxi och egna bilar och testade de nyanlagda handikappanpassade vandringslederna i omgivningen vid Fäboda kaffestuga. Där fick deltagarna också mycket god mat och fin betjäning.

Idrottsgruppen

Under sommardagarna har idrottsgruppen samlats nio gånger med i medeltal 12 deltagare. Gruppen avslutades med medaljutdelning och disco.

Höstens program

Hösten inleder vi med besök på Kuddnäs där vi hälsar på i Topelius barndomshem. Senaste höst och vår har vi under högläsningstunder på de olika boendena i stan satsat på sagor och berättelser av Topelius, så nu avslutas det temat på Kuddnäs.

Under hösten blir det även som tidigare en simresa den 20 oktober.

Fredagsträffar ordnas cirka 1 gång i månaden.

Julfesten hålls den 8 december på hotell Juthbacka.

DUV I JAKOBSTADSNEJDEN • JAKOBSTAD.DUV.FI

Hinderfri naturstig

DUV i Jakobstadsnejden rekommenderar alla sina medlemmar, stora och små, att ta sig ut till det natursköna Fäboda. Där kan man njuta av en hinderfri naturstig. Ute bland klipporna kan nu alla njuta av naturens storhet. Längs stigen finns skyltningen på tre språk samt punktskrift på samtliga språk. Texten beskriver årstiderna ute vid Fäboda, vacker i sin enkelhet. Njut av hösten alla!

Foton:
Jan-Anders Broo

DUV I VASANEJDEN • VASANEJDEN.DUV.FI

På gång i Vasanejden under hösten

22 september kl. 14

Lättläst mässa i Smedsby församlingsgård

6 oktober kl. 17–21

Dansgala på Norrvalla i Vörå med Allan & the Astronauts. Buss ordnas från Vasa.

1 november kl. 17.30–19.30

Disco för skolbarn i Folkhälsanhuset. Samtidigt ordnas föräldraträff i Eksalen.

4 november kl. 11.30–14

Soppdag på Arbetscentralen i Stenhaga

För närmare info, se medlemsblad 3/18 eller på vår webbplats!

6 OKTOBER 2018 KL. 17–21 PÅ NORRVALLA I VÖRÅ

Dansgala

Välkomna på dansgala med Allan and the Astronauts. Arrangörer är FDUV och DUV i Vasanejden. Pris: 10 €. Har du frågor kring skjuts? Kontakta din DUV-förening eller FDUV: Tina Holms, tina.holms@fduv.fi, 050 302 78 88.

DUV I VÄSTNYLAND • VN.DUV.FI

Sedan senaste GP kom ut har det igen hänt en hel del inom DUV i Västnyland.

Teater Magnitude genomförde fem bejublade föreställningar av Alice i Underlandet. En alldeles härlig version där Alice framställdes av fem olika skådespelare.

En friluftsdag för barn ordnades i början av maj och Lions årliga sommardans i början av juni.

DUV:s våravslutning ordnade vi denna gång som en utfärd till Lahtis, där vi besökte en 4H-gård. Vi fick titta på bland annat en åsna, alpäckor, sköldpaddor, grisar, får och hönor.

Den efterlängtrade resan till Sverige där Astrid Lindgrens värld och Kolmårdens djurpark fick besök av DUV, blev en minnesvärd upplevelse för det talrika antalet deltagare.

I slutet av juli kulminerade sommarlovet i Idrottskarnevalen, som nog var värd hela arrangemanget. I tre dagar träffades deltagarna, sjöng allsång, simmade i havet, idrottade, bowlade, lyssnade på och dansade till Sam Zimon, åt gott, var på skogsäventyr och upptäckte Sagostigen samt umgicks.

Nu inleds igen verksamhetsåret med middag på restaurang Knipan. Bandet Trixstar har inlett sina övningar på måndagar kl. 17.30 och Teater Magnitudes övningar har kört igång på torsdagar. Kolla vår webbplats eller följ oss på Facebook för mera och uppdaterad info.

DUV i Västnyland och Karjaan Tukiyhdistys anhöll om och fick en stor summa pengar av Sophie von Julins stiftelse för ett specialutegym. Utegygmet, Sophies utegym, är nu färdigt och invigs söndagen den 16 september.

Annat på kommande är givetvis Halloweenfesten, som brukar vara välbesökt.

Text: Åsa Krook

Idrottskarnevalen var en rolig begivenhet med mångsidigt program. Foto: Fredrica Degerth. För fler bilder från Idrottskarnevalen, se sidan 27.

Etikseminariet

RÄTT TILL (ETT GOTT) LIV

och verksamhetsledare Lisbeth Hemgårds 60-års mottagning

Fredagen den 26 oktober 2018 kl. 13–17 på Hanaholmen i Esbo

Vem har rätt till liv, vad är ett gott liv och vad har den allt mer exakta fosterdiagnostiken för konsekvenser för människan och samhället? FDUV väjer inte för de svåra frågorna, men utlovar heller inga enkla svar. Välkommen på vårt etikseminarium där vi fördjupar oss i frågor kring fosterdiagnostik, människovärde och människosyn. Seminariet är avgiftsfritt.

**Mer info och anmälan senast
12.10 på fduv.fi/kalender**

Program

Jämlik och neutral tillgång till information kring fosterdiagnostik
– en förutsättning för informerade val

Charlotta Ingvoldstad Malmgren, genetisk vägledare vid Karolinska Universitetssjukhuset
och initiativtagare till Svenskt nätverk för information kring fosterdiagnostik

Vad är ett gott liv, vem kan definiera det och vem har rätt att göra det?
Ett teologiskt etiskt perspektiv

Carolin Ahlvik-Harju, forskare i teologisk etik med religionsfilosofi vid Åbo Akademi

Att ge det första beskedet om funktionsnedsättning
Tuire Ullmanen, barnmorska, HNS och Jorvs sjukhus

Hur vi tänkte när vi fick veta att barnet vi väntar har Downs syndrom
– kluvna tankar kring fosterdiagnostik

Mark Niemi, förälder

Mitt goda liv

Jonas Helgesson har en cp-skada och är författare, föreläsare och ståuppkomiker från Sverige

Seminariet ordnas i samarbete med Hanaholmens kulturcentrum och Kyrkans central för det svenska arbetet.

Eventuella uppvaktningar till verksamhetsledare Lisbeth Hemgård kan göras som inbetalning till FDUV:s konto FI24 4055 5452 3514 01 till förmån för våra läger. Skriv "Hemgård 60" i meddelandefältet.

